

нитѣ области се отстъпятъ на Русия. 2. Русия сѣщо така взема замѣка Кинсбурнѣ и още много земи. 3. свободно плаване на търговскитѣ кораби по турскитѣ земи и 4. Портата се задължава да плати на Русия 4 милиона и половина рубли контрибуция.¹⁾ Дипломатическата история не помни по-мизеренъ „миренъ“ договоръ отъ сключения въ Кючукъ-Кайнарджа; мнозина критици справедливо го наричатъ „врѣхъ на руското дипломатическо изкуство и на турската глупостъ“.²⁾ Но тази „турска глупостъ“, която доведе татаритѣ въ България и влѣ масло въ огнището на анархията, не спрѣ тука.

Ние имаме годинитѣ 1776., 1778., 1783., имаме сѣщо съгласуванитѣ дѣйствия на Русия (1787.) и Австрия (1788.) противъ Турция по вдъхновението на Екатерина II., както и декември 1791. година, „мирѣтъ“ въ Яшѣ, споредъ който Портата се отказва отъ права надъ своя лична собственостъ: Молдавия и Влахия биватъ откъснати отъ болното тѣло на Турция, която е изгубила способността да търси смѣтка отъ свои дочерашни длѣжници...

Всички тѣзи поражения въ външната политика, зависѣха отъ безизходното вътрѣшно положение на отоманската империя; първитѣ се явяваха неизбежна послѣдица отъ вътрѣшното разнищване на Турция. Ние казахме: отъ стѣпването си на Полуострова, та дори до срѣдата на миналия вѣкъ, отоманитѣ се намираха въ постоянни войни. Както цѣлата империя, и България частно бѣше оставена да урежда поминѣктѣ си споредъ случая: отъ нея искаха само данѣци, въ замѣна на което ѝ даваха прѣзрѣние. Простата рая бѣше длѣжна само — безропотно да понася яремѣтъ на феодалното робство, да работи по полята и градинитѣ

¹⁾ В. Тепловъ. loc. cit. 40—41.

²⁾ Татище въ, Външняя политика импер. Николая I. стр. 467.